

Bakı Limanı – Dünyaya açılan qapı

Vaqif Bayramov

Son illər ərzində respublikamızda tranzit potensialının reallaşdırılması istiqamətində irimiqyashlı layihələr həyata keçirilib, o cümlədən, Avropa–Qafqaz–Asiya (TRASECA) nəqliyyat dəhlizinin fəaliyyəti gücləndirilib, Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolu istismara verilib, Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı kompleksində Ro-Ro terminalı işə salınıb, Şimal–Cənub, Şərq–Qərb nəqliyyat dəhlizləri üzrə magistral yolların tikintisi layihələri uğurla davam etdirilib. Bir neçə gün bundan əvvəl isə “Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı” QSC və Avropa İttifaqının (Aİ) birgə təşkilatçılığı ilə “Bakı Limanının “yaşıl liman” konsepsiyasının həyata keçirilməsinə və əməliyyat imkanlarının gücləndirilməsinə dəstək” adlı layihənin icrasına başlanılıb.

Layihənin əsas məqsədi Şərqlə Qərb arasında mühüm strateji -infrastruktur bağlantısı rolunu oynayan Bakı Liman kompleksində liman əməliyyatlarını, “yaşıl liman” siyasətinin tətbiqi imkanlarını, o cümlədən, ticarət və investisiya fəaliyyətlərini gücləndirilməklə regionun, həmçinin dəhlizin inkişafına dəstək göstərməkdir. Təxminən, il yarım davam edəcəyi nəzərdə tutulan layihə çərçivəsində integrasiya olunan logistik idarəetmə sisteminin sürətli inkişaf yoluna çıxarılması, infrastrukturun yeni beynəlxalq sertifikatlarla sahib olması, nəhayət, Avropanın nüfuzlu limanları ilə daha sıx qarşılıqlı əlaqənin təmini planlaşdırılır. Bütün bu addımların regional mərkəz kimi Bakı Limanının inkişafına dəstək olmaqla yanaşı, bölgədəki bu cür infrastrukturların və logistika mərkəzlərinin də tərəqqisi üçün müsbət zəmin formalaşdıracağı gözlənilir.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan hazırda müasir nəqliyyat və logistika -infrastrukturunu yaratmaqla mühüm nəqliyyat mərkəzinə çevirilir. Bununla da Şərq–Qərb və Şimal–Cənub dəhlizləri layihələrində iştirak edən ölkələr arasında əməkdaşlığı genişləndirir. Beynəlxalq nəqliyyat layihələri ölkələr və xalqlar arasında münasibətlərin dərinləşdirilməsini sürətləndirir. “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsü də nəqliyyat sahəsində yeni imkanlar açmaqla yanaşı, ticarəti, turizmi, xalqlar arasında təmasları təşviq edir və Avrasiya məkanında sabitliyin, təhlükəsizliyin və sülhün bərqərar olması işinə xidmət göstərir.

Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı məsələsinə gəldikdə isə qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, Bakının Qaradağ rayonunun Ələt qəsəbəsində salınan, adı çəkilən infrastrukturun ərazisi də daxil olmaqla yaradılan Azad Ticarət Zonasının (ATZ) da Azərbaycanın beynəlxalq nəqliyyat qovşağına çevrilməsində xüsusi əhəmiyyəti danılmazdır.

Ekspertlərin sözlərinə görə, ATZ beynəlxalq yükdaşıma və Avropa-Asiya logistika zəncirlərində aparıcı rol oynamaqla yanaşı, yerli istehsalın təşviqində, “Made in Azerbaijan” brendinin dünya üzrə tanınmasında müstəsna xidmət göstərəcək. Bu zona regional miqyasda isə Cənubi Qafqaz, Mərkəzi Asiya, İran, Rusiya və Türkiyənin bir hissəsinin daxil olduğu və 130 milyon insanı əhatə edən bir bazara xidmət edəcək.

Bakı Beynəlxalq Dəniz Limanı ilə bağlı bir məqamı da xatırlatmaq istərdik. Qazaxıstanın Kurık Liman Bərə Kompleksində hər gün yüklərin daşınması üçün eyni vaxtda dörd və ya səkkiz bərədən istifadə edilir. Bu limana idxal olunan yüklər Çin və Mərkəzi Asiya ölkələrindən gəlir, onların əksəriyyəti tranzit yüklərdir. Yüklər Kurık Limanından Xəzər dənizi vasitəsilə Azərbaycana – Bakı Limanına, oradan isə Gürcüstan, Türkiyə və Avropa ölkələrinə göndərilir.

Beləliklə, tarixi İpək yolu üzərində geniş iqtisadi zolağın yaradılmasının fəal dəstəkçisi olan Azərbaycan, həm də ötən dövrdə digər dəhlizlərlə müqayisədə yüklərin ölkəmizin ərazisindən keçməklə müxtəlif istiqamətlərə tranzit daşımalarının səmərəli təşkilinə etibarlı şərait yaradıb, daha əlverişli şərtlərlə qısa müddətdə, təhlükəsiz və vaxtında çatdırılmasına, tranzit daşımaların həcmiminin dəfələrlə artmasına nail olub.

Bütün bunların nəticəsidir ki, cari ilin yanvar–sentyabr aylarında təkcə Avropa–Qafqaz–Asiya nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan hissəsində daşınmış yüklərin həcmi 37 milyon 829,6 min ton, yük dövriyyəsi isə 9 milyard 435,5 milyon ton-kilometr olub.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, yüklərin 20 milyon 376,1 min tonu və ya 53,9 faizi avtomobil nəqliyyatı, 12 milyon 435,7 min tonu və ya 32,9 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 5 milyon 17,8 min tonu və ya 13,2 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınıb.

Dəhliz vasitəsilə daşınmış yüklərin 27,4 faizini və ya 10 milyon 352,5 min tonunu tranzit yüklər təşkil edib.